

Gemeente Doesburg

Overzicht informatie-uitvraag gemeenten

Verdieping varianten bestuurlijke herindeling

Definitieve versie, 26 mei 2025

Inhoud

Inhoud.....	1
Inleiding	2
1. Korte typering gemeenten	3
Toelichting betrokkenheidsprofielen.....	4
2. Opgaven en visie	5
2.1 Toekomstvisie	5
2.2 Ruimtelijke ontwikkeling	6
2.3 Sociaal domein	9
2.4 Economische ontwikkeling.....	13
3. Voorzieningenniveau	16
4. Nabijheid.....	18
4.1 Kernen-/dorpen-/wijkenbeleid	18
4.2 Nabijheid gemeentelijke organisatie	19
5. Samenwerkingsverbanden.....	21
6. Financieel perspectief	23
6.1 Structureel begrotingssaldo en investeringsplanning	23
6.2 Weerstandsvermogen	23
6.3 Woonlasten meerpersoonshuishouden.....	24
6.4 Financiële kengetallen.....	24
7. Organisatie	26

Inleiding

In dit document vindt u het resultaat van de uitvraag die Doesburg de afgelopen periode bij omliggende gemeenten heeft gedaan voor de 'Verdieping varianten bestuurlijke herindeling'. Deze uitvraag volgde uit het raadsbesluit van 20 februari 2025 en het inhoudelijk kader dat daarbij door de gemeenteraad is vastgesteld. De basis van dat inhoudelijk kader is gelegd met het in 2024 uitgevoerde bestuurskrachtonderzoek en de oplegger daarbij.

De gemeente Doesburg is de omliggende gemeenten Bronckhorst, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar zeer dankbaar voor de inspanning en aandacht waarmee zij de informatie hebben aangeleverd. De informatie in dit overzicht (vanaf hoofdstuk 2) is per gemeente ambtelijk geverifieerd in online gesprekken.

Dit overzicht volgt de structuur van het inhoudelijk kader. Na een inleidend hoofdstuk met een korte typering van de gemeenten, volgen de Opgaven en visie (met daarin voor Doesburg belangrijke opgaven), Voorzieningenniveau, Nabijheid, Samenwerkingsverbanden, Financieel perspectief en Organisatie. Ter toelichting: de 'krachten en kwetsbaarheden' die in de eerste kolom worden vermeld, zijn afkomstig uit het bestuurskrachtonderzoek uit 2024.

1. Korte typering gemeenten

	Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
		Bronckhorst is in 2005 ontstaan door herindeling van de gemeenten Hengelo, Hummelo en Keppel, Steenderen, Vorden en Zelhem. Bronckhorst hoort qua oppervlakte tot de grotere gemeenten van Nederland. De gemeente heeft 44 kernen. De grootste kernen zijn Halle, Hengelo, Steenderen, Vorden en Zelhem.	Duiven ligt aan de snelweg de A12, ten noorden van het Pannerdensch Kanaal tussen Arnhem en de Duits-Nederlandse grens. In de gemeente liggen onder meer een meubelboulevard en grote industrieterreinen, bekend door IKEA en de grootste Intratuin van Nederland. Naast Duiven zijn Groessen en Loo dorpen in de gemeente.	Westervoort ligt ten zuidoosten van Arnhem, noordelijk van de Nederrijn, oostelijk van de IJssel, waar deze zich afsplitst. Sinds 2016 is Westervoort qua oppervlakte de kleinste gemeente van Nederland.	Zevenaar is ontstaan uit fusies met de gemeente Angerlo (2005) en later Rijnwaarden (2018). Door de gemeente Zevenaar lopen een aantal verkeersaders: de A12 en de Betuweroute. De A15 zal in de toekomst Zevenaar en Duiven aansluiten op de A12. De gemeente heeft 12 kernen.	Rheden ligt ten oosten van Arnhem. De Veluwe vormt de noordelijke grens en de IJssel de zuidelijke grens. In het grondgebied van de gemeente liggen de stuwwal, heuvels, bossen, heidevelden en beken van de Veluwezoom en anderzijds de IJsselvallei met uiterwaarden. De gemeente heeft zeven kernen: De Steeg, Dieren, Ellecom, Laag-Soeren, Rheden, Spankeren en Velp.
Aantal inwoners (2024)	11.120	36.007	24.937	15.202	45.212	43.785
Aantal huishoudens (2024)	5.425	15.738	10.852	6.817	20.578	21.437
Gemiddelde huishoudengrootte (2024)	2,04	2,30	2,29	2,22	2,19	2,04
SES-WOA score (2024)	-0,11	0,17	0,11	0,01	0,01	-0,06
Vergrijzing (percentage 65+) (2024)	28,9	28,3	22,0	23,0	25,3	27,0
Demografische druk (2024)	83,9	86,8	71,8	76,7	80,1	84,3

Betrokkenheidsprofielen (zie toelichting op volgende pagina)	28% Stille Overlevers	22% Alert Families	35% Alert Families	32% Stille Overlevers	23% Stille Overlevers	26% Stille Overlevers
	21% Alert Families	21% (Re)actieve	20% Stille Overlevers	30% Alert Families	21% Alert Families	16% Alert Families
	15% Bescheiden	Emptynesters	17% Gehaaste	9% Ik-gerichte	13% Bescheiden	14% (Re)actieve
	Grijzen	14% Stille Overlevers	Gezinnen	Starters	Grijzen	Emptynesters
	11% Eigenzinnige	12% Eigenzinnige	10% Bescheiden	8% (Re)actieve	12% Eigenzinnige	14% Ik-gerichte
	Lokalen	Lokalen	Grijzen	Emptynesters	Lokalen	Starters
	11% (Re)actieve	10% Bescheiden	7% (Re)actieve	7% Bescheiden	12% (Re)actieve	11% Bescheiden
	Emptynesters	Grijzen	Emptynesters	Grijzen	Emptynesters	Grijzen
	8% Ik-gerichte	10% Gehaaste	6% Ik-gerichte	7% Gehaaste	9% Gehaaste	8% Eigenzinnige
	Starters	Gezinnen	Starters	Gezinnen	Gezinnen	Lokalen
	6% Gehaaste	9% Ik-gerichte	5% Eigenzinnige	6% Eigenzinnige	9% Ik-gerichte	6% Gehaaste
	Gezinnen	Starters	Lokalen	Lokalen	Starters	Gezinnen
	1% Idealistische	1% Idealistische	1% Idealistische	1% Idealistische	1% Idealistische	5% Idealistische
	Globalisten	Globalisten	Globalisten	Globalisten	Globalisten	Globalisten

Toelichting betrokkenheidsprofielen

De betrokkenheidsprofielen zijn een segmentatiemodel ontwikkeld om de betrokkenheid, het vertrouwen en de voorkeuren op het gebied van communicatie en participatie van verschillende groepen inwoners in kaart te brengen. De kenmerken van de profielen zijn:

- **Eigenzinnige lokalen (13% van Nederland):** Verdeeld over alle leeftijden. Opleidingsniveau vaker praktisch. Inkomen modaal of onder modaal
- **Bescheiden Grijzen (9% van Nederland):** Leeftijd 65 jaar en ouder. Inkomen iets beneden modaal. Praktisch opgeleid. Gepensioneerd, wonen alleen of met hun partner.
- **Alerte families (19% van Nederland):** Leeftijd 30 - 65 jaar. Inkomen beneden modaal of modaal. Opleidingsniveau praktisch. Gezinnen met kinderen, wonen vaker in dorpen.
- **Idealistische Globalisten (9% van Nederland):** Leeftijd tussen de 18 en 40. Theoretisch opgeleid. Verdienen boven modaal óf gaan dit binnenkort doen. Interesse in grote maatschappelijke thema's.
- **(Re)actieve Emptynesters (10% van Nederland):** Leeftijd 45 jaar en ouder. Opleidingsniveau theoretisch. Inkomen hoger dan gemiddeld. (Pre)pensioen.
- **Gehaaste Gezinnen (15% van Nederland):** Leeftijd tussen de 30 en 65. Inkomen modaal of boven modaal. Opleidingsniveau theoretisch. Drukke gezinnen, wonen in dorpen of kleinere steden.
- **Stille Overlevers (13% van Nederland):** Leeftijd 30 tot 65 jaar. Praktisch opgeleid. Beneden modaal inkomen. Weinig vertrouwen in de overheid, niet geneigd om mee te denken.
- **Ik-gerichte starters (15% van Nederland):** Leeftijd tot 45. Praktisch of theoretisch opgeleid. Gemiddeld inkomen. Alleenstaand of samenwonend, vaak voor het eerst in een koopwoning.

In de afbeelding aan de rechterzijde staat hoe de profielen zich verhouden tot de assen vertrouwen en betrokkenheid.

2. Opgaven en visie

2.1 Toekomstvisie

Beschrijving van de kern van de toekomstvisie en de totstandkoming ervan (waar van toepassing).

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
Na een uitgebreid traject (inhoudelijk en participatief) heeft de gemeenteraad van Doesburg in juni 2021 een beknopte versie van de toekomstvisie vastgesteld, die leidend is voor hoe de gemeente stuurt (bv. in structuur van de begroting). De drie pijlers/ opgaven daarin zijn: 1) Evenwichtig en leeftijdsbestendig woon- en vestigingsklimaat; 2) Verbindende en versterkende sociale aanpak; 3) Kwaliteitstoerisme en toegankelijke natuurrecreatie.	In Bronckhorst fungeert de Omgevingsvisie als strategische visie. Strategische opgaven daarin zijn: sterke dorpen; slimme economie; gezonde leefomgeving; energie en leefklimaat; landschappelijke kwaliteit. Ook zijn inmiddels twee omgevingsprogramma's opgesteld, namelijk voor werklocaties en landelijk gebied.	Het coalitieakkoord 2023-2026 fungeert als strategische visie. Centrale thema's daarin zijn: doorpakken op woningbouw; duurzaamheid en; herijking sociaal domein. Verdere uitgangspunten: financiële gezondheid, zorgvuldig proces bestuurlijke toekomst en meerwaarde regionale samenwerking. Uitdagingen uit de recent uitgevoerde SWOT (2024) zijn: strategisch vermogen versterken; ontwikkelkansen op wonen en economie goed benutten én in evenwicht brengen met koesteren van het bestaande; op een nieuwe manier bouwen aan verbinding en vertrouwen in de relatie met inwoners.	Het coalitieakkoord 2022-2026 fungeert als strategische visie. Centrale thema's daarin zijn: bouwen van meer woningen; duurzaamheid; versterken van het sociaal domein en inclusiviteit voor iedereen; een aantrekkelijker dorpscentrum en; veiligheid. Uitgangspunten daarbij zijn werken aan het vertrouwen in de politiek en een duurzame financiële positie. Behoud van bestuurlijke zelfstandigheid van Westervoort was ook een uitgangspunt. Voortschrijdende inzichten en verder onderzoek vormden in 2024 aanleiding om in te zetten op een fusie in de Liemers.	De strategische visie van Zevenaar ligt vast in verschillende documenten (Omgevingsvisie, Visie sociaal domein, Woonzorgvisie, Liemerse economische visie en Beleidskader vrijetijdseconomie). Belangrijke thema's en ambities daaruit komen in de onderstaande rubrieken aan de orde. Daarnaast is ook het raadsbesluit 'Financieel gezonde toekomst' (2024) van belang, waarin de kaders zijn vervat voor de route om voor 2029 tot een sluitende begroting te komen.	De strategische visie van Rheden ligt vast in verschillende documenten, namelijk het coalitieakkoord, het Koersdocument samenleving, de Koers voor de omgevingsvisie en de Programmabegroting 2025-2028 en 1e begrotingswijziging daarbij (m.b.t. de opgave om te bezuinigen). Rheden streeft naar: versterking van de eigen kracht en samenkracht van de samenleving (sociale en economische basis); bescherming en versterking van natuur en watersystemen, en; kwaliteit en verduurzaming van de leefomgeving. Bijzondere aandacht heeft het cultuur-historisch erfgoed (landgoederen, monumenten). Rheden hecht grote waarde aan regionale samenwerking en samenwerking met buurgemeenten.

2.2 Ruimtelijke ontwikkeling

Beschrijving van Wonen (woningvoorraad, woningbouwprogramma), Duurzaamheid (RES en warmtetransitie) en Uitdagingen op ruimtelijke ontwikkeling.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
Wonen Woningvoorraad (2024): 5.441 Verdeling woningen (2022): 53,4% koop; 39% corporatiehuur; 7,6% overige huur. Met de Woondeal GMR (2023) is voor de gemeente Doesburg een nieuwbouwambitie (plancapaciteit) vastgelegd van 390 woningen tot 2030, waarvan 80 sociale huur. Kracht: De woningbouwambitie van de gemeente lijkt realiseerbaar. Kwetsbaarheid: De verduurzaming van de woningvoorraad blijft achter.	Wonen Woningvoorraad (2024): 16.453 Verdeling woningen (2022): 70,9% koop; 18,3 corporatiehuur; 10,8% overige huur. Met de Woondeal Achterhoek (2022) is voor de gemeente Bronckhorst een nieuwbouwambitie (plancapaciteit) vastgelegd van 1150 woningen tot 2030, waarvan 305 sociale huur. In de omgevingsvisie (2022) staat een hogere de ambitie om 1700-2200 woningen toe te voegen tot 2030. Concreet gaat het (uitgaande van een plancapaciteit van 130%) om 200 adaptief (flexwoningen, splitsen en wonen in bijgebouw); 1150 inbreiding (transformaties, gemeentelijke locaties, bijz. doelgroepen); 650 uitbreiding (toevoegen woonwijken rondom de 5 grote kernen). De realisatie van woningen op vrijkomende agrarische bedrijven (200) valt buiten de reguliere aantallen uit de Woondeal. Sociale huur is vooral te realiseren rondom de grote kernen. <i>Als kracht in aanpak wordt benoemd: 1) werken met een kernaanpak waarin per kern de behoefte in beeld wordt gebracht en koppelkansen tussen wonen en andere opgaven worden benut (bv. wonen en leefbaarheid, stimuleren van ontmoeting en</i>	Wonen Woningvoorraad (2024): 10.876 Verdeling woningen (2022): 67,2% koop; 26,6% corporatiehuur; 6,1% overige huur. Met de Woondeal GMR (2023) is voor de gemeente Duiven een nieuwbouwambitie (plancapaciteit) vastgelegd van 1.000 woningen tot 2030, waarvan 235 sociale huur. Daarnaast wordt gestreefd naar circa 100 flexwoningen tot 2030. Voor de nieuw op te starten woningbouwplannen is het uitgangspunt qua onderverdeling: sociale huur: 30%; middeldure huur en betaalbare koop: 17-20%; dure koop/huur: 30-33%. Waar in Duiven van oudsher sprake was van uitleglocaties is nu ook steeds vaker sprake van inbreiding. Het doortrekken van de A15 zal voor Duiven zowel qua bedrijvigheid als qua woningbouwontwikkeling een extra impuls geven. <i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd: de ambtelijke organisatie is op ruimte goeddeels passend bij de opgaven. Op specifieke disciplines (zoals verkeer) is blijvend aandacht nodig, maar dat lukt tot op heden goed.</i>	Wonen Woningvoorraad (2024): 6.816 Verdeling woningen (2022): 59,5% koop; 31,2% corporatiehuur; 9,2% overige huur. Met de Woondeal GMR (2023) is voor de gemeente Westervoort een nieuwbouwambitie (plancapaciteit) vastgelegd van 670 woningen tot 2030, waarvan 160 sociale huur. Daarnaast wordt gewerkt aan de opgave van 2031 tot 2040 met de toevoeging van 388 woningen (Westervoort Noord). De huidige plancapaciteit is voldoende in relatie tot de verwachte behoefte, maar te weinig voor de Woondeal. Dit komt omdat Westervoort Noord grotendeels pas na 2030 ontwikkeld zal worden. In Westervoort is zowel van uitbreiding sprake als ook van inbreiding. Het laatste in de Spoorzone. Diversificatie van de woningvoorraad is een belangrijke ambitie, ook als instrument in het sociaal domein. <i>Als kracht in de aanpak worden dezelfde elementen genoemd als bij Duiven.</i>	Wonen Woningvoorraad (2024): 20.723 Verdeling woningen (2022): 63,8% koop; 28,2% corporatiehuur; 7,9% overige huur. Met de Woondeal GMR (2023) is voor de gemeente Zevenaar een nieuwbouwambitie (plancapaciteit) vastgelegd van 1.950 woningen tot 2030, waarvan 440 sociale huur. In de praktijk koerst Zevenaar op de oplevering van ca. 1800 woningen. De realisatie met 150-200 woningen per jaar moet hierin voorzien. De onderverdeling 2/3 betaalbaar waarvan 30% sociaal is het uitgangspunt. Daarnaast wordt al gewerkt aan de opgave 2031 tot 2040 met nog eens de toevoeging van 2.500 woningen (stationsomgeving). Toevoegingen betreffen zowel de kern Zevenaar (aantallen) als de woningtoevoeging in de kleine kernen (naar behoefte). De nieuw toe te voegen woningvoorraad zal voornamelijk bestaan uit één en twee persoonswoningen ter aanvulling op het reeds ruim aanwezige aanbod van eengezinswoningen. Op het doortrekken van de A15 is in Zevenaar in plannen al geanticipeerd en ook in aanpassingen van het onderliggend wegennet. Qua	Wonen Woningvoorraad (2024): 21.310 Verdeling woningen (2022): 55,2% koop; 28,9% corporatiehuur; 15,8% overige huur. Met de Woondeal GMR (2023) is voor de gemeente Rheden een nieuwbouwambitie (plancapaciteit) vastgelegd van 1060 woningen tot 2030, waarvan 110 sociale huur. Concreet gaat het om de transformatie van het ziekenhuis in Velp naar ca. 760 woningen en om 200 flexwoningen in de komende 15 jaar. Daarnaast nog enkele kleine clusters van nieuwbouwwoningen. Op langere termijn verwacht Rheden een woningbouw-uitbreiding van ca 3.000 woningen te kunnen realiseren. Vanuit de Woonzorgvisie zet Rheden in op voldoende huisvesting voor ouderen en andere inwoners die zorg of een passende woning nodig hebben (33% levensloopgeschikt). Ook voor andere groepen zet Rheden in op voldoende aanbod. Rheden heeft de groen-blauwe waarden hoog in het vaandel. Door de ligging tussen stuwwal en rivier zijn transformatie van bedrijventerreinen en landbouwgronden, meervoudig gebruik van ruimte en verdichting belangrijkste opties. Daarbij is ook het vitaliseren van kwetsbare wijken van belang.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
	aantrekkelijke openbare ruimte); 2) werken met marathons (inzet op natuurlijke momenten van: CV ketel kapot, verhuismoment, verbouwmoment) en sprints (specifieke (subsidie)acties rondom isolatie) subsidies).			bedrijvigheid biedt het doortrekken extra kansen. <i>Als kracht in aanpak</i> wordt benoemd: integrale samenwerking intern en extern; meer regie door de vestiging van voorkeursrecht op 5 locaties; samen met de markt voorkomen van vertraging en parallel plannen. Ook zet Zevenaar in op het beter benutten van de bestaande voorraad door specifiek beleid m.b.t. het splitsen en optoppen van woningen evenals mogelijk maken van extra bouwvolume op bestaande woonkavels.	<i>Als kracht in aanpak</i> wordt benoemd: 1) partnerschap met woningbouwcorporaties en regionaal trekkerschap van fair-share verdeling van woonruimte voor aandachtsgroepen; 2) integrale wijkaanpak voor kwetsbare wijken (fysieke en sociaal-economische versterking); 3) wijkaanpak aardgasvrije wijk incl. Maatschappelijke Energie Diensten Organisatie (MEDO), zodat inwoners zelf onderdeel worden van de verduurzaming van hun wijk; 4) met inwoners samen indienen dorpdeal bij de provincie; 5) verduurzaming monumenten.
Duurzaamheid Qua duurzaamheid is lokaal de doelstelling: in 2050 alle verplaatsingen duurzaam, energieverbruik teruggebracht met 33% ten opzichte van 2017 en 100% energiegebruik duurzaam opgewekt. De gemeente Doesburg faciliteert op dit moment geen ontwikkeling van windprojecten of windzoekgebieden. Ook werkt de gemeente op dit moment niet aan een proces om dit in de toekomst mogelijk te maken.	Duurzaamheid Qua duurzaamheid is lokaal de doelstelling: in 2050 energieneutraal. De afspraken en ambities uit de RES worden ingevuld. Grootschalige opwek (waarvoor een addendum m.b.t. participatie en lokaal eigendom van toepassing is) is één van de sporen in de lokale routekaart. Als wind in het zoekgebied Keppel Eldrik tot realisatie komt, haalt Bronckhorst het RES-bod. De transitievisie Warmte zet in op all electric (Bronckhorst heeft veel monumenten, een groot buitengebied en 44 kernen wat de kansen voor collectieve warmtenetten klein maakt). Eind 2026 resulteert dat in een warmteprogramma eind 2026	Duurzaamheid Qua duurzaamheid is lokaal de doelstelling: in 2050 energieneutraal en in 2030 41%. Duiven levert een substantiële bijdrage aan de realisatie van de RES-doelstellingen door grootschalige opwek van zonne- en windenergie. Concreet zijn er 6 windmolens operationeel en is er overleg over nieuwe windmolens. De realisatie van een zonnepark van 20 ha. is onherroepelijk. Duiven is al voor 58% aangesloten op het warmtenet (hoogste in Gelderland). Voor bedrijventerreinen is er een integrale gebiedsgerichte aanpak en bedrijventerrein Innofase is de enige Smart Energy Hub pilot in provincie Gelderland.	Duurzaamheid Qua duurzaamheid is lokaal de doelstelling: in 2050 energieneutraal. De gemeente Westervoort faciliteert op dit moment geen ontwikkeling van windprojecten of windzoekgebieden. Ook werkt de gemeente op dit moment niet aan een proces om dit in de toekomst mogelijk te maken. Westervoort is voor 42% aangesloten op het warmtenet. <i>Als kracht in de aanpak worden dezelfde elementen genoemd als bij Duiven.</i>	Duurzaamheid Qua duurzaamheid is de lokale doelstelling: in 2050 energieneutraal (waaronder aardgasvrij) en in 2030 55% gereduceerd. De afspraken en ambities uit RES 1.0 worden ingevuld; windpark Bijvanck is gerealiseerd en operationeel; overige zoekgebieden wind zijn/worden opgenomen in de Omgevingsvisie; Zevenaar participeert in het RES-warmtecluster AVR, stelt een Warmteprogramma op en is bezig met concrete warmtenet projecten (stad Zevenaar, Spijk, Angerlo). <i>Als kracht in aanpak</i> wordt benoemd: 'samen met de samenleving' met betaalbaarheid en	Duurzaamheid Qua duurzaamheid is de lokale doelstelling: in 2040 energieneutraal. Door de ligging is er geen ruimte voor windenergie en slechts beperkt ruimte voor zon op land. Er zijn twee zonnevelden, een aanbesteding voor een derde en een project voor solarparking. Ook wordt ingezet op warmteopwekking op grote daken. Door landelijke ontwikkelingen en netcongestie ligt Rheden nog niet op koers richting het doel van 2040. Rheden onderzoekt de ontwikkeling van een eigen of regionaal warmtebedrijf, waarbij lokaal energiestromen worden gedeeld. Dit in een innovatieproject samen met de GMR. Daarnaast heeft energiearmoede veel aandacht. In

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
	Als <i>kracht in aanpak</i> wordt benoemd: de uitvoering door energieloket Achterhoek met de eerder genoemde marathons en sprints; het aanbod voor isolatiesubsidie vanuit de NIP gelden van het Rijk; volkshuisvestingsfonds subsidie voor de Bloemenbuurt in Zelhem en voor woningen in het buitengebied; aanpak energiearmoede in samenwerking met het sociaal domein en met een eigen energiecoach.	Als <i>kracht in de aanpak</i> wordt benoemd: 1) werken met een multidisciplinair programmteam Duurzaamheid met eigen programma- en projectmanagement. Hierdoor lukt het om zelfstandig te werken aan projecten en om duurzaamheidsopgaven binnen taakvelden zoals afvalbeheer, civiele werken en groenbeheer, maatschappelijk vastgoed en ruimtelijke projecten in een vroegtijdig stadium in te kunnen brengen; 2) samenwerking in de regio's Groene Metropoolregio, werkregio De Liemers en ook met de werkregio Achterhoek.		betrouwbaarheid als uitgangspunten in een ontwikkeling met onzekerheden.	samenwerking met de woningbouwcorporaties is gestart met een doelgroepenaanpak (i.s.m. buurtklusbedrijven) voor het isoleren van sociale huurwoningen. Met duurzaamheidssubsidies wordt ook het isoleren van particuliere woningen gestimuleerd. Als <i>kracht in aanpak</i> wordt benoemd: 1) integrale benadering ("iedereen moet mee kunnen doen") met subsidies, ondersteuning en leningen voor alle inwoners; 2) investeren in participatie, activering en bewustwording (samenwerking met bewonersinitiatieven, incl. activiteitenagenda en jaarlijks duurzaamheidsfestival); 3) faciliteren community en versterken netwerk rondom duurzaamheid.
	Uitdagingen ruimte Als uitdagingen in ruimtelijke ontwikkeling worden benoemd: het bereiken van inwoners en zorgen voor voldoende capaciteit bij aannemers en installateurs in de warmtetransitie; mogelijke procedures m.b.t. grootschalige opwek en wind; onvoldoende duidelijkheid m.b.t. aanwijzen gebied langs de IJssel als zoekgebied voor kernenergie door de Provincie Gelderland.	Uitdagingen ruimte Als uitdagingen in ruimtelijke ontwikkeling worden benoemd: 1) een gemeentebrede isolatieaanpak en het schrijven van het warmteprogramma; 2) integrale opgave op duurzaamheid in het grote bedrijvencluster aan de A12 in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven.	Uitdagingen ruimte Als uitdagingen in ruimtelijke ontwikkeling worden benoemd: 1) een gemeentebrede isolatieaanpak en het schrijven van het warmteprogramma; de ontwikkelingen rondom netcongestie; 2) ontwikkeling en bebouwing Westervoort Noord en centrumontwikkelingen.	Uitdagingen ruimte Als uitdagingen in ruimtelijke ontwikkeling worden benoemd: middelen (kwantitatief/kwalitatief en financieel); veel ontwikkelingen in hetzelfde gebied (ruimteclaim, integrale afwegingen); complexiteit van de opgaven, onduidelijkheid vanuit Den Haag (zoals trage of uitblijvende wet- en regelgeving).	Uitdagingen ruimte Als uitdagingen in ruimtelijke ontwikkeling worden benoemd: 1) netcongestie (korte termijn) en houdbaarheid van het gehele energienet (lange termijn); 2) stikstof aanpak Veluwe (korte termijn); 3) wet- en regelgeving rondom aardgasvrije wijken en (daarmee) toegang tot grootschalige investeringsmiddelen; 4) druk op de ruimte voor woningbouw, economie, mobiliteit, energie, recreatie & toerisme. In balans met de groen-blauwe leefomgeving.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden

2.3 Sociaal domein

Beschrijving van Visie, missie en/of ambitie (incl. maatwerk in relatie tot algemene voorzieningen) en Uitdagingen sociaal domein

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
Krachten: De Doesburgse organisatie opereert nabij de doelgroepen in het sociaal domein. Kwetsbaarheden: Gegeven de bevolkingssamenstelling van Doesburg en de problematiek die speelt, is de slagkracht van de organisatie beperkt. Een kracht van Doesburg, 'maatwerk', is tegelijk ook een zwakte, want op termijn niet meer organiseerbaar. Stakeholders missen bij de gemeente partnerschap.	Visie, missie en/of ambitie In het sociaal domein heeft Bronckhorst de volgende speerpunten van beleid: Gezond en weerbaar, werken aan gezonde jeugd; Vitaal ouder worden, nu en in de toekomst; Bronckhorst inclusief, vanzelfsprekend en toegankelijk; Samenredzaamheid in de kernen; Iedereen een stevige basis, bestrijding en voorkoming van armoede; Realisatie van transformatie, versterking voorliggend veld, inkoop en ontwikkeling sociaal team. De gemeente werkt integraal aan de hand van drie pijlers: kansengelijkheid, preventie & gezondheid en sterke samenleving. Bronckhorst vindt het belangrijk om haar verantwoordelijkheid te nemen en vluchtelingen een veilige plek te geven. Bronckhorst kiest voor het opvangen van jonge vluchtelingen omdat dit een aanvullend is op onze vergrijpsde bevolkingsgroep. Daarnaast geeft het opvangen van jonge vluchtelingen de mogelijkheid om kleinere opvanglocaties te realiseren (passend bij de aard en de schaal van de gemeente) in plaats van 1 grote opvanglocatie	Visie, missie en/of ambitie Duiven werkt vanuit de missie van 'positieve gezondheid' aan een toekomstbestendig sociaal domein. Er is een sociaal loket vanuit het gemeentehuis, in lijn met de visie op het sociaal domein van: 1) meerdere, integraal samenwerkende poorten waar inwoners hulp kunnen vragen; 2) zichtbaarheid en laagdrempelige en passende zorg in de wijken/bij partners in huis; 3) duidelijke regie en in een maatwerk-benadering; 4) een stijl van aanspreken die past bij de hulpvraag. Duiven wil ondersteuning die passend, snel en dichtbij geboden wordt.	Visie, missie en/of ambitie In Westervoort zijn een nieuwe missie en visie voor het sociaal domein momenteel vrijwel in concept gereed voor aanbidding aan de raad (mei 2025). De huidige visie 'Samen Sterk' stamt uit 2021 en heeft als missie een sterk sociaal domein waarin iedere inwoner optimaal kan meedoen en een betekenisvol en veerkrachtig leven leiden en waar inwoners zelf actief bijdragen aan een veilige en inclusieve leefomgeving. Ook is de nadrukkelijke visie om het voorliggend veld te versterken. Westervoort werkt nu met een sociaal loket vanuit het gemeentehuis. Het ligt in lijn met de 'oude' visie zowel als de conceptvisie sociaal domein om wijkgericht en/of ambulant te gaan werken. De verwachting is dat voorliggende voorzieningen op die manier beter benut worden en er sneller en gericht naar wordt doorverwezen. De bevolkingssamenstelling van Westervoort kent relatief veel inwoners in uitkering en met lage sociaal economische status. Het wordt aangeduid als een gemeente met stedelijk problematiek.	Visie, missie en/of ambitie Zevenaar werkt aan de mogelijkheden voor iedereen om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen. In een prettige en gezonde leefomgeving. Met en voor elkaar. Het sociale netwerk, gezondheid en leefbaarheid staan daarbij centraal, met als uitgangspunten: inclusie; positieve gezondheid; preventie; normaliseren; investeren; denken in oplossingen. Dit vergt een goed werkende toegang, verankerd in een Sterk Lokaal Team en in een goede samenwerking met partners. Maatschappelijke partners zijn essentieel voor het in de wijk of in de kern aanwezig zijn en voor het opbouwen van sterke gemeenschappen waarin elkaar helpen en ondersteunen weer vanzelfsprekend wordt. De bevolkingssamenstelling kent relatief gezien veel ouderen en weinig jongeren. In de woonzorgvisie zijn dit ook specifieke doelgroepen. Het aandeel ouderen leidt in Zevenaar tot extra aandacht voor het versterken van sociale netwerken en het inzetten op	Visie, missie en/of ambitie Het streven in het sociaal domein is dat alle inwoners in de gemeente op een prettige manier samen kunnen leven. De visie bevat 4 hoofdelementen: 1) vergroten van de bestaanszekerheid; 2) versterken van de sociale basis; 3) versterken van de gezondheid & vitaliteit en; 4) integrale wijkaanpak bij wijken met grootstedelijke problematiek. In Rheden is de vergrijzing hoog en wordt een geringe demografische groei voorzien. De sociaal-economische problematiek is relatief groot (gemiddeld lage sociaal economische status). Dit vraagt sturen via o.a. woningbouw, toewijzing van sociale huurwoningen en het stimuleren van economische ontwikkelingen. Voor de toegang geldt dat de inwoners en hun netwerk altijd centraal staan. Ondersteuning en zorg wordt zo licht en dichtbij als mogelijk geboden, vanuit de sociale basis (inclusief algemene voorzieningen). Professionele en geïndiceerde Wmo en Jeugdzorg is altijd aanvullend op ondersteuning vanuit de sociale basis en tijdelijk van aard, gericht op zelfregie en normalisering van

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
	voor alle vluchtelingen volgens de opgave. Voor de toegang geldt dat sociaal consulenten de inwoner/het gezin en hun vragen als vertrekpunt nemen. Ze richten zich op het activeren en versterken van de eigen kracht van de betrokkenen en hun sociale netwerk. De inwoner heeft een duidelijke eigen rol en verantwoordelijkheid bij de invulling van het eigen traject. De sociaal consulent ondersteunt volgens de methodiek van één gezin, één plan en één regisseur. Er wordt eerst een beroep gedaan op de eigen kracht van het gezin met zijn sociale netwerk en alleen waar nodig wordt ook een beroep gedaan op inzet van professionals en voorzieningen. Bronckhorst heeft de bevolkingssamenstelling van een plattelandsgemeente en scoort goed op de SES-WOA indicator van het CBS. Grijze Druk is hoger dan bij andere gemeenten met 25.000-50.000 inwoners. Het aantal bijstandsgerechtigden is relatief lager dan in de andere Achterhoekse gemeenten. De kosten per uitkeringsgerechtigde liggen lager dan gemiddeld en ook hebben inwoners gemiddeld een jaar korter een uitkering dan het landelijk gemiddelde van 65 maanden.			vitaal ouder worden om te voorkomen dat de al forse Wmo kosten verder uit de pas lopen met inkomsten.	de situatie zodat de inwoner weer verder kan. Rheden behandelt niet alle dorpen en wijken gelijk. Elk dorp, elke wijk of elk initiatief is anders, en vraagt een andere manier van ondersteunen passend bij die situatie (gerichte acties in een wijk of dorp waar veel ontwikkelingen samenkomen zoals hoog zorggebruik, armoede en eenzaamheid). Zo is Rheden effectiever en blijft het betaalbaar. De komende jaren zet Rheden sterk in op vermindering van uitgaven en een proces van continue verbetering en innovatie.
	<i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd: de werkwijze met integrale teams in de uitvoering van Jeugdwet, wmo en</i>	<i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd: 1) concreet loopt een beweging ('Blijfwijk') waar partners, gemeente en inwoners</i>	<i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd: 1) 1Stroom werkt vanaf dit jaar (2025) datagedreven om resultaten te</i>	<i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd: de duidelijke visie en vertaling daarvan naar concrete uitvoeringsplannen, incl.</i>	<i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd: 1) sterke betrokkenheid van inwoners en (maatschappelijke) partners; 2)</i>

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
	participatiewet. Inwoners met een zorg- en/of ondersteuningsvraag kunnen terecht bij het sociale team (in dienst bij onze gemeente) waarbij vraagstukken die spelen op het gebied van welzijn, wmo jeugd, opvoeding, inburgering, schulden en werk integraal opgepakt worden door één aanspreekpunt (sociaal consulent). Consulenten hebben een bredere kijk en basiskennis en zijn in staat om de juiste kennis en expertise aan te haken.	op gelijkwaardige basis samen werken op de domeinen wonen, zorg, welzijn en woonomgeving; 2) 1Stroom werkt vanaf dit jaar (2025) datagedreven om resultaten te monitoren en bij te sturen; 3) er wordt dit jaar (2025) onderzocht wat de consequenties van wijkgericht en ambulanter werken zijn en hoe wijkgericht werken ingericht kan worden; 4) recent is een structuur voor afdeling overstijgend samenwerken opgezet. Dat legt een basis om op alle niveaus integraal te werken. De betrokkenheid van inwoners en organisatiekracht van inwoners is groot.	monitoren en bij te sturen; 2) er wordt dit jaar (2025) onderzocht wat de consequenties van wijkgericht werken ingericht kan worden; 3) recent is een structuur voor afdeling overstijgend samenwerken opgezet. Dat legt een basis om op alle niveaus integraal te werken. De betrokkenheid van inwoners en organisatiekracht van inwoners is groot.	specifieke visie op de toegang en de samenwerking met de sociale basis. De koers van en voor de organisatie is helder. In Zevenaar wordt zowel binnen als buiten de organisatie steeds meer en beter samengewerkt. Er ontstaan voorbeelden van samenwerking tussen gemeente, woningbouwverenigingen en welzijns- en zorgpartijen.	werken vanuit 8 leidende principes, afgesproken samen met partners en inwoners; 3) het Rhedens Model wordt breed gedragen vanuit de lokale Organisaties; 4) Rheden is een landelijke voorloper op domeinoverstijgende samenwerking vanuit het samenredzaamheidsperspectief (deelname Buurtsaam, vaak gevraagd voor landelijke bijeenkomsten als Thuis in de Zorg).
	Uitdagingen Uitdagingen in Bronckhorst in het sociaal domein zijn: 1) toekomstbestendig maken van het stelsel rondom Jeugdzorg en Wmo, waar (passend bij de landelijke trend) juist sprake is van intensievere, complexere en langere zorgtrajecten; 2) maatschappelijke integratie van amv's, statushouders en Oekraïens-ontheemden. Bronckhorst gaat conform de huidige verdeelsleutel twee opvanglocaties voor amv's realiseren. Uitdagingen daarbij zijn: integreren/ meedoen/ inburgering, voldoende onderwijs, toeleiding naar werk en zorg, juist in de onzekerheid vanuit het landelijk beleid; 3) toekomstbestendig wonen: het behouden en versterken van welzijn, leefbaarheid en naoberschap en passend wonen voor mensen met een zorg of	Uitdagingen Lange termijn uitdaging is (naast het verbeteren en financieel houdbaar maken van de Jeugdzorgaanpak) zorgen dat de lokale basis en het vangnet betaalbaar blijft en dat inwoners die dat nodig hebben hulp kunnen blijven ontvangen. Dit door: 1) domein- en organisatie-overstijgend werken in netwerken met (externe & interne) partners op complexe vraagstukken zoals extramuralisering, tekort aan zorgpersoneel en woningen; 2) wijk- en dorpsgemeenschappen versterken: meer op gelijkwaardige voet met bewoners. Dit met als doel dat inwoners (nog) meer naar elkaar omkijken. Op korte termijn is de uitdaging: 1) een integrale (afdeling overstijgende) aanpak, op strategisch, tactisch en	Uitdagingen <i>Voor Westervoort gelden dezelfde uitdagingen als in Duiven.</i>	Uitdagingen Uitdagingen in Zevenaar in het sociaal domein zijn: 1) terugdringen van de uitgaven in het sociaal domein naar het niveau van referentiegemeenten (benchmark 2024); 2) realiseren landelijke programma's als IZA, GALA, WOZO, Hervormingsagenda, etc.; 3) realiseren sterke sociale basis waarin mensen er voor elkaar zijn in de maatschappelijke context die steeds individualistischer en complexer wordt.	Uitdagingen Uitdagingen in Rheden in het sociaal domein zijn: 1) versterking sociale basis; 2) integrale Wijk-aanpak; 3) reductie en beheersing uitgaven in het sociaal domein.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
	ondersteuningsvraag en investeren in zorg.	operationeel niveau binnen het gemeentehuis; 2) resultaatgericht werken: opzetten van een monitor met geschikte data om te kunnen sturen op resultaten; 3) samenwerken met externe partners en inwoners ('community up') en de vragen die daarbij horen zoals: Met welke hulpverlening kunnen de inwoners elkaar helpen? Wat betekent het voor de gemeente(raad) en gemeentelijke processen als inwoners meepraten of meebepalen?			

2.4 Economische ontwikkeling

Beschrijving van Economie en Toerisme en recreatie.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
Economie Aantal banen (2023): 4020 Banen per 1000 inwoners: 479,9 Toename banen sinds 2001: +5% Krachten: De economische kracht van Doesburg zit in toerisme. Er zijn mogelijkheden voor verdere ontwikkeling van het toerisme als economische kracht. Kwetsbaarheden: Het ontbreekt Doesburg aan mensen en middelen om beleid te maken en strategisch te sturen op de economie. Doesburg focust eenzijdig op toerisme als het op de economie aankomt. Doesburg heeft onvoldoende geld en middelen om in toerisme als economische kracht te investeren en deze kracht te behouden. Doesburg realiseert haar eigen economische doelen niet.	Economie Aantal banen (2023): 15.300 Banen per 1000 inwoners: 564,4 Toename banen sinds 2001: +19,3% Bronckhorst kent geen losstaand economisch beleid. Het is onderwerp in de omgevingsvisie, het coalitieakkoord en begroting(en) met drie hoofdambities: 1) Aantrekkelijke werklocaties (behoefte aan meer en kwalitatief goede terreinen en inzet van vrijkomende agrarische bedrijven); 2) Sterk ondernemersklimaat (goede en snelle dienstverlening, soepele regelgeving, begeleiden vergunningaanvragen), en; 3) Innovatie en circulaire economie. Daarbij ligt focus op Agro-complex en Food, Maakindustrie, Vrijtijdseconomie en Zorg. Ook verbeteren van de winkelgebieden is een ambitie. Dit alles steeds in samenhang met andere opgaven. <i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd:</i> maatwerk leveren door accountmanagers, met oog voor toekomstige ontwikkelingen, in samenwerking met Doetinchem en Oude-IJsselstreek; faciliterend en stimulerend voorwaarden scheppen voor het bedrijfsleven om zich zo goed mogelijk te kunnen blijven ontwikkelen.	Economie Aantal banen (2023): 19.200 Banen per 1000 inwoners: 1001,7 Toename banen sinds 2001: +44,4% Duiven is regionaal gezien een grote werkgever en wil die rol in de toekomst ook behouden en waar mogelijk versterken. Ook wil Duiven uitvoering geven aan de Liemerse Economische Visie van Duiven, Westervoort, Zevenaar, Montferland en Doesburg. Ondernemers worden belangrijk gevonden omdat zij veel mogelijk maken in de lokale gemeenschap. <i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd:</i> 1) het werken vanuit de één-loketgedachte, het hebben van bedrijfscontactfunctionarissen en een Bedrijventeam (wekelijks overleg en monitoring tussen EZ, RO, Realisatie en Beheer en Vergunningverlening over alle ontwikkelingen van en bij ondernemers); 2) de aanspreekbaarheid van bestuurders door ondernemers; 3) de aard van de bedrijvigheid: veel verschillende soorten bedrijven kunnen een plek vinden in Duiven: lokaal en regionaal, logistiek, zware milieucategorieën tot aan perifere detailhandel.	Economie Aantal banen (2023): 3.190 Banen per 1000 inwoners: 275,2 Toename banen sinds 2001: +5,3% Kernambities van Westervoort op Economie zijn: 1) detailhandel zoveel mogelijk concentreren in het centrum, terugdringen leegstand en toewerken naar een toekomstbestendig centrum; 2) versterken samenwerking op bedrijventerrein Het Ambacht en toekomstbestendig maken/verduurzamen; 3) uitvoering geven aan de Liemerse Economische Visie. Ondernemers worden belangrijk gevonden omdat zij veel mogelijk maken in de lokale gemeenschap. <i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd:</i> 1) het werken vanuit de één-loketgedachte, het hebben van bedrijfscontactfunctionarissen, en een Bedrijventeam (wekelijks overleg en monitoring tussen EZ, RO, Realisatie en Beheer en Vergunningverlening over alle ontwikkelingen van en bij ondernemers); 2) de aanspreekbaarheid van bestuurders door ondernemers.	Economie Aantal banen (2023): 19.430 Banen per 1000 inwoners: 577,9 Toename banen sinds 2001: +10,8% De meeste werkgelegenheid in Zevenaar is te vinden in de zorg, industrie, detailhandel en zakelijke dienstverlening. Sterke en groeiende economische sector in Zevenaar en de Liemers is logistiek en ook de vrijetijdseconomie is in opmars. Ambities zijn: economisch harder groeien (banen voor toekomstige generaties); economische sneller vernieuwen (innovatie) en beter samenwerken (ondernemers-gemeente). Economische ontwikkeling wordt als essentieel gezien voor de welvaart, het welbevinden en het woon- en leefklimaat in de gemeente Zevenaar. <i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd:</i> 1) in de samenwerking met ondernemerscollectieven komt de gemeente Zevenaar steeds meer in de rol van verbindende partij, die uitvoeringskracht in de samenleving weet te mobiliseren; 2) de nadruk op dóen in het (gezamenlijke) uitvoeren van projecten gericht op een goed ondernemingsklimaat uit de Economische Agenda Zevenaar.	Economie Aantal banen (2023): 18.240 Banen per 1000 inwoners: 577,7 Toename banen sinds 2001: +9,3% Rheden gaat in haar visie (2022) uit van brede welvaart als basis voor economische ontwikkeling (niet groei, maar bloei). Rheden zet t.a.v. nieuwe bedrijvigheid in op bedrijven die bijdragen aan de kwaliteiten van de gemeente, waarbij duurzaamheid en innovatie belangrijk zijn. Met name bij industrie is een goede balans met leefomgeving en natuur essentieel. De bedrijvigheid in de gemeente is een mix van industrie, handel, zorg, dienstverlening en recreatie. Dieren en Velp hebben een regionale winkelfunctie voorziening. Rheden wil zowel kwantitatieve (inclusie) als kwalitatieve werkgelegenheid creëren, met aandacht voor werkzekerheid en regionale arbeidsmarktparticipatie, vooral door opleidingen en samenwerking met lokale bedrijven en onderwijsinstellingen in het Triple Helix programma VeluweZOOM. <i>Als kracht in de aanpak wordt benoemd:</i> Triple Helix met ondernemers, onderwijs en overheid (o.a. door periodiek overleg; binnenkort beschikt

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
					Rheden over een Economische Adviesraad); elk winkeldorp (Dieren, Velp en Rheden) heeft een BIZ met een budgettaire verankering ten behoeve van versterking van de aantrekkelijkheid; versterking winkelgebieden, door herinrichting, maar ook door meer functies te laten landen; transformatie bedrijventerreinen naar werk en wonen; lokale inkoop verankerd in de bedrijfsvoering en onderdeel van het partnerschap; professionalisering dienstverlening; werken aan, en met, een lokale brede welvaartsmonitor.
	Toerisme en recreatie Toerisme en recreatie zijn belangrijke economische dragers, en zorgen voor vitale kernen en een vitaal platteland. Voldoende recreatiemogelijkheden dragen bij aan gezondheid, welbevinden en beter leefklimaat voor inwoners. Belangrijkste speerpunten zijn: beleefbare en rendabele landgoederen en kastelen (via de campagne Tot Slot!; stadje Bronckhorst als waardevolle parel; voldoende en aantrekkelijke recreatieve mogelijkheden in het agrarisch gebied; verbinding en onderlinge ontsluiting van recreatieve voorzieningen in gemeente en regio.	Toerisme en recreatie Kernambitie van Duiven op het gebied van toerisme en recreatie is de promotie van de Liemers als aantrekkelijke regio voor bezoekers, consumenten, bedrijven en nieuwe inwoners, omdat ze een positieve economische bijdrage hebben in het gebied. Dit gebeurt door samenwerking in het merk 'Kijk verder in de Liemers'.	Toerisme en recreatie <i>Kernambitie van Westervoort is dezelfde als van Duiven.</i>	Toerisme en recreatie Kernambitie is dat in 2030 Zevenaar en de Liemers een aantrekkelijke en bekende toeristisch-recreatieve bestemming zijn voor dagjesmensen en verblijfsgasten uit Nederland en erbuiten. Dit vanwege de mogelijkheden tot winkelen en de beleving van en verblijf op en aan het water. Bewoners en bezoekers moeten het water kunnen beleven en geraakt worden door de verhalen over de rivieren en de strijd met en tegen het water.	Toerisme en recreatie Rheden heeft een aantrekkelijk landschap (1 miljoen bezoekers Posbank, nabijheid waterrecreatie, netwerk van fiets- en wandelpaden, landgoederen en monumenten). Rheden streeft naar: 1) betere spreiding van bezoekers (natuurgebieden ontzien, levendigheid in dorpen vergroten); 2) aanbod kleinschalige verblijfsaccommodaties vergroten; 3) kansen Apeldoorns Kanaal meer benutten voor toerisme en recreatie; 4) winkelgebieden meer verbinden met de bezoekers van de Posbank.
	Uitdagingen Uitdagingen op <i>Economie</i> zijn: 1) ruimte voor groei lokale	Uitdagingen Uitdagingen op <i>Economie</i> zijn: 1) netcongestie; 2) ondernemers	Uitdagingen Uitdagingen op <i>Economie</i> zijn: 1) fysieke ruimte om (nieuwe)	Uitdagingen Uitdagingen zijn: 1) voldoende en aantrekkelijke ruimte en	Uitdagingen Uitdagingen zijn: 1) voldoende geschikt personeel; 2) promotie

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
	bedrijfsleven; 2) voldoende geschikte arbeidskrachten; 3) kwalitatief en toekomstbestendig bedrijfsleven. Uitdagingen op <i>Toerisme en recreatie</i> zijn: 1) verbeteren van de beleefbaarheid van kastelen en landgoederen met betere verdienmodellen; 2) sterker toeristisch profiel dat beter (uit)gedragen wordt door de sector (middels evenementen en bv. een nieuw te ontwikkelen 'landmark'); 3) collectiviteit en professionaliteit versterken (samenwerking toeristische platforms); 4) optimale mix en inrichting online en offline informatievoorziening.	meekrijgen in de verduurzamingsopgave; 3) optimalisering van de dienstverlening naar ondernemers. Uitdagingen op <i>Toerisme en recreatie</i> zijn: 1) het verlengen van het verblijf van funshoppers en bezoekers die bedrijventerrein Nieuwgraaf en hen verleiden tot bezoek van de hele Liemers; 2) inzet op wandelen/fietsen in de natuur, vanwege het profiel van rustzoekers van de meeste bezoekers, bijvoorbeeld door aandacht voor de thema's water en de romeinse geschiedenis; 3) ontwikkeling van een groen-blauwe raamwerk in de Liemers (bv. Horsterpark, de uiterwaarden en de komgronden in de gebieden tussen de kernen) ook vanwege de functie als stedelijk uitloopgebied; 4) een goede balans in tussen levendigheid en leefbaarheid bij evenementen. De huidige evenementen zijn veelal gericht op inwoners van de Liemers maar zijn ook bedoeld voor bezoekers van buiten de regio.	ondernemers te faciliteren; 2) ondernemers meekrijgen in de verduurzamingsopgave; 3) optimalisering van de dienstverlening naar ondernemers. Uitdagingen op <i>Toerisme en recreatie</i> zijn: 1) bezoekers verleiden tot bezoek van de hele Liemers; 2) inzet op wandelen/fietsen in de natuur, vanwege het profiel van rustzoekers van de meeste bezoekers, bijvoorbeeld door aandacht voor de thema's water en de geschiedenis van de tweede wereldoorlog; 3) ontwikkeling van een groen-blauwe raamwerk in de Liemers (bv. rivierklimaatpark IJsselpoort, de uiterwaarden en de komgronden in de gebieden tussen de kernen) ook vanwege de functie als stedelijk uitloopgebied; 4) een goede balans in tussen levendigheid en leefbaarheid bij evenementen. De huidige evenementen zijn veelal gericht op inwoners van de Liemers maar zijn ook bedoeld voor bezoekers van buiten de regio.	toeristisch-recreatief aanbod voor eigen inwoners en bezoekers; 2) toekomstbestendig aanbod detailhandel (transformatie en (compacter maken) binnenstad Zevenaar en realisatie Fashion Outlet Zevenaar); 3) toekomstbestendig maken bedrijventerreinen (ontwikkeling 7Poort en revitalisering Hengelder/Tatelaar).	(via samenwerking in de Veluwe-Alliantie en lokale partijen); 3) ontwikkeling van hoogwaardige verblijfsaccommodaties.

3. Voorzieningenniveau

Overzicht van de voorzieningen die de gemeenten hebben. Voor de binnen- en buitensportaccommodaties en zwembaden zijn alleen de publieke voorzieningen in kaart gebracht. Voor de bibliotheek en zwembad per gemeente is ook de afstand van het Stadhuis in Doesburg naar deze voorzieningen weergegeven per fiets, auto en OV.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
Voorzieningen Zwembaden: 0 Buitensportaccommodaties: 3 Binnensportaccommodaties: 1 Bibliotheken: 1 Culturele voorzieningen: 12 Scholen VO: 0 Jongerencentra: 1 Gezondheidscentra: 1 Buurthuizen: 0 <i>Toelichting:</i> - Doesburg heeft wel een zwembad, maar die is particulier - De culturele voorzieningen zijn musea, een filmhuis en een cultureel podium. Krachten*: Het toekomstperspectief van de bibliotheek is met de verhuizing naar het Stadskantoor verbeterd. Kwetsbaarheden*: Sportverenigingen en hun financiële draagkracht staan op termijn onder druk, en de gemeente heeft geen middelen om in hun voorzieningen te investeren. Stakeholders op voorzieningen missen bij de gemeente partnerschap. Het gaat dan om gelijkwaardigheid, samen optrekken en navolgbaarheid van keuzes van de gemeente.	Voorzieningen Zwembaden: 0 Buitensportaccommodaties: ? Binnensportaccommodaties: 8 Bibliotheken: 2 Culturele voorzieningen: 1 Scholen VO: 2 Gezondheidscentra: 3 Buurthuizen: 9 <i>Toelichting</i> - De culturele voorziening is een museum. - De VO-school is één school verdeeld over twee locaties. - Er is geen overzicht van het aantal jongerencentra. - De gemeente registreert gezondheidscentra niet als aparte categorie. Het zijn er in ieder geval 3.	Voorzieningen Zwembaden: 0 Buitensportaccommodaties: 5 Binnensportaccommodaties: 6 Bibliotheken: 1 Culturele voorzieningen: 1 Scholen VO: 2 Jongerencentra: 3 Gezondheidscentra: 1 Buurthuizen: 5 <i>Toelichting</i> - De culturele voorziening is een cultureel centrum. - De VO-school is één school verdeeld over twee locaties. - De gemeente registreert gezondheidscentra niet als aparte categorie. Via zoekmachines is in ieder geval één gezondheidscentrum te vinden, maar dat kunnen er meer zijn.	Voorzieningen Zwembaden: 0 Buitensportaccommodaties: 4 Binnensportaccommodaties: 3 Bibliotheken: 1 Culturele voorzieningen: 1 Scholen VO: 0 Jongerencentra: 1 Gezondheidscentra: 1 <i>Toelichting</i> - De culturele voorziening is een cultureel centrum. - De gemeente registreert gezondheidscentra niet als aparte categorie. Via zoekmachines is in ieder geval één gezondheidscentrum te vinden, maar dat kunnen er meer zijn. - Er is geen overzicht van het aantal buurthuizen.	Voorzieningen Zwembaden: 1 Buitensportaccommodaties: 48 Binnensportaccommodaties: 5 Bibliotheken: 3 Culturele voorzieningen: 3 Scholen VO: 3 Jongerencentra: 2 Gezondheidscentra: 3 Buurthuizen: 16 Speeltuinen: 152 <i>Toelichting</i> - De culturele voorzieningen zijn een cultureel centrum, een museum en een theater-/muziekzaal. - De VO-school is één school verdeeld over drie locaties.	Rheden streeft naar een basispakket aan voorzieningen per wijk, mede afhankelijk van schaalgrootte c.q. omvang verzorgingsgebied. Het gaat om: gezondheidscentra, wijkcentra, onderwijs, sport en cultuuraccommodaties en bibliotheek. De nabijheid van winkels en openbaar vervoer vindt Rheden ook van belang. In het algemeen zoekt Rheden voortdurend naar mogelijkheden tot optimalisatie (o.a. door multifunctioneel gebruik van voorzieningen, mobiele services) en innovatie.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
* Deze krachten en kwetsbaarheden komen uit het bestuurskrachtonderzoek Doesburg en zijn bedoeld als context van waaruit de informatie van de gemeenten gelezen kan worden: wat kan bijvoorbeeld bijdragen aan de kracht van Doesburg of een kwetsbaarheid compenseren? De krachten en kwetsbaarheden zijn niet op precies dezelfde wijze uitgevraagd aan de andere gemeenten.					
	Afstand <i>Doesburg -> Dichtstbijzijnde bibliotheek (Hengelo)</i> - Fiets: 58 minuten, 18.9km - Auto: minimaal 22 minuten, 18.9km - OV: minimaal 61 minuten	Afstand <i>Doesburg -> Bibliotheek</i> - Fiets: 55 minuten, 16.6km - Auto: minimaal 18 minuten, 16.7km - OV: minimaal 70 minuten	Afstand <i>Doesburg -> Bibliotheek</i> - Fiets: 36 minuten, 10.7km - Auto: minimaal 10 minuten, 10.5km - OV: minimaal 23 minuten	Afstand <i>Doesburg -> Hoofdlocatie bibliotheek</i> - Fiets: 39 minuten, 12.4km - Auto: minimaal 18 minuten, 16km - OV: minimaal 58 minuten <i>Doesburg -> Zwembad</i> - Fiets: 36 minuten, 11.2km - Auto: minimaal 14 minuten, 14.5km - OV: minimaal 67 minuten	

4. Nabijheid

4.1 Kernen-/dorpen-/wijkenbeleid

Beschrijving van de visie van gemeenten op kernen-, dorpen- en/of wijkenbeleid en de ervaring die ze daarmee hebben.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
De krachten en kwetsbaarheden van Doesburg op dit thema gaan over betrokkenheid van inwoners bij hun gemeente. Krachten: Inwoners geven aan een bijdrage te willen leveren voor de toekomst van Doesburg. Deze potentie kan de gemeente inzetten. Kwetsbaarheden: Uit de inwonersconsultatie blijkt dat een flink deel van de inwoners van Doesburg zich niet gerepresenteerd voelt door het lokaal bestuur. Veel inwoners hebben (bijna) nooit contact met raads- en collegeleden.	Bronckhorst vindt het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen deelnemen aan beleid- en besluitvormingsprocessen en dat de gemeente bereikbaar en toegankelijk is. Vanuit die visie betreft Bronckhorst de kernen: Bronckhorst is één gemeente, maar de kernen hebben hun eigen identiteit. In Bronckhorst zijn 18 dorpsbelangenorganisaties (dbo's) actief, waarmee afspraken zijn over actief informeren (jaarlijkse avond, eerste aanspreekpunt bij participatie) en een subsidieregeling voor het verbeteren van de leefbaarheid in de kernen. Daarnaast heeft Bronckhorst een kernenaanpak, waarin gekeken wordt wat in welke kern nodig is. De gemeente faciliteert de kernen met het ontwikkelen van dorpsplannen. Daarbij ziet Bronckhorst een hoge zelfredzaamheid in de kernen: er wordt veel zelf georganiseerd en geregeld. De gemeente sluit aan waar nodig. Op het gebied van de energietransitie werkt de gemeente in enkele dorpen met inwoners en ondernemers samen in het maken van Dorps Energie Plannen. De insteek is	Duiven ziet wijk- en dorpsraden als belangrijk voor het vergroten van de sociale cohesie en van het actief burgerschap. In Duiven zijn twee dorpsraden en één wijkraad actief. De dorps- en wijkraden vormen een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente. De gemeente laat hen bijvoorbeeld meedenken op relevante voorstellen, en dorps- en wijkraden benaderen de gemeente zelf ook regelmatig met vragen, ideeën en zorgen. Verder maken dorpsraden dorpsplannen en organiseert de wijkraad activiteiten in de wijk. Een uitdaging bij de wijk- en dorpsraden is beoordelen in welke mate zij voor hun wijk of dorp spreken. Bij dorpsraden kan het feit dat zij open vergaderingen en bijeenkomsten organiseren bijdragen aan de gedragenheid van hun punten in het dorp.	Westervoort ziet wijkraden als belangrijk voor het vergroten van de sociale cohesie en van het actief burgerschap. Westervoort betreft de wijkraden actief bij het gemeentelijk beleid, maar nodigt ook individuele inwoners uit om mee te praten. De laatste jaren neemt het aantal wijkraden namelijk af. Ook is het soms moeilijk na te gaan in welke mate wijkraden voor hun wijk spreken.	Zevenaar houdt rekening met de eigenheid van kernen en wijken bij de totstandkoming van beleid. Dit uitgangspunt hoort bij de bredere visie op inwonersbetrokkenheid: Zevenaar ziet participatie als een rode draad in de aanpak van de ambities uit het collegeprogramma. Zo is er bijvoorbeeld de Participatieraad Zevenaar, die betrokken wordt bij beleidsvoorstellen in het Sociaal Domein en is er het subsidie-instrument Zevenaar Doet, waarvoor inwoners initiatieven kunnen indienen. Zevenaar staat via dorps- en wijkraden, de Participatieraad en andere vormen van participatie in goede verbinding met de wijken en dorpen. Zevenaar vindt het belangrijk om te weten wat er speelt bij de inwoners, oog te hebben voor de eigenheid van de dorpen en wijken, en maatwerk te leveren waar nodig. Zevenaar betreft dorps- en wijkraden ook als het gaat om de toekomst van hun kern of wijk. Ook zijn er vanuit de Dorpendeal provinciale en gemeentelijke middelen beschikbaar voor het verbeteren van de sociale cohesie in de dorpen.	Rheden ziet inwonerparticipatie als een belangrijk uitgangspunt bij de beleidsontwikkeling en uitvoering. Inwonersparticipatie vindt op verschillende schaalniveaus plaats, afhankelijk van het thema. Op dorpsniveau is er periodiek overleg met dorpsraden. Ook is iedere wethouder dorpswethouder van één of meerdere dorpen. Voor alle zeven dorpen zijn structuurvisies opgesteld met een beschrijving van hoe de dorpen er in 2030 uit zien en hoe dat samen bereikt kan worden. Belangenverenigingen, bewoners, ondernemers, instellingen en maatschappelijke organisaties zijn op diverse momenten betrokken bij de totstandkoming ervan. Sociaal-maatschappelijke organisatie Inluzio heeft een informatiepunt in drie dorpen. Hun dorpscoaches ondersteunen ook activiteiten en initiatieven in dorpen en wijken. Op buurniveau is de buurtaanpak 'Ik buurt mee!' met mobiele units in de wijk, een platform waar mensen geld kunnen ophalen en vrijwilligers en middelen kunnen vinden voor hun initiatieven, en buurt-vouchers. Eén keer per jaar krijgt elk woonadres een waardecheque van 7,50.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
	dit de komende periode uit te rollen in meerdere kernen.				Een uitdaging voor het dorpen-/wijkenbeleid is de continuïteit in de bezetting van dorpsraden en beschikbaarheid van vrijwilligers.

4.2 Nabijheid gemeentelijke organisatie

Beschrijving van de fysieke nabijheid van de gemeentelijke organisatie in o.a. de gemeentelijke locatie(s) voor dienstverlening, openingstijden en aanwezigheid van ambtenaren in de gemeente.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
Het gemeentehuis van Doesburg heeft de volgende openingstijden: - Ma: 08.30-16.30 en 18.00-19.30 - Di: 08.30-16.30 - Wo: 08.30-16.30 - Do: 08.30-16.30 - Vr: 08.30-12.00 Krachten: Inwoners weten de weg naar de gemeentelijke dienstverlening te vinden. Doesburgers waarderen de dienstverlening van de gemeente met een voldoende. Kwetsbaarheden: Doesburg kan alleen nog aan haar wettelijke taken op publieksdienstverlening voldoen, kan zich niet meer ontwikkelen en laat mogelijk kansen liggen. De gemeente heeft geen plan, (meetbare) doelen en cijfers voor publieksdienstverlening. Doesburg realiseert haar eigen doelen niet op dienstverlening. Het is onwaarschijnlijk dat Doesburg in de toekomst aan de	Het gemeentehuis van Bronckhorst zit in Hengelo. Daarnaast zijn er sociale teams in Hengelo, Vorden, Zelhem, Steenderen en Drempt. De openingstijden zijn: Gemeentehuis: - Ma: 08.30-16.30 uur - Di: 08.30-16.30 uur - Wo: 08.30-16.30 uur - Do: 08.30-19.30 uur - Vr: 08.30-12.30 uur Sociale teams: - Ma: 08.30-12.30 uur - Di: 13.00-17.00 uur - Wo: 13.00-17.00 uur (alleen op afspraak) - Do: 13.00-17.00 uur - Vr: 08.30-12.30 uur (alleen op afspraak) Bronckhorst is haar dienstverleningsbeleid momenteel aan het vernieuwen. Insteek is en blijft bereikbaarheid voor iedereen, via telefoon, fysiek langskomen, website en berichtgeving via nieuwsmidium Contact. De gemeente werkt activiteitgericht: de gemeente past de werkplek aan op de activiteit. Dit kan het gemeentehuis zijn, maar ook bijvoorbeeld een buurthuis voor	De gemeente Duiven en gemeente Westervoort werken samen in de ambtelijke organisatie 1Stroom. Het gemeentehuis in Duiven heeft de volgende openingstijden: - Ma: 08.00-12.00, 13.00-16.00 en 18.00-20.00 - Di: 08.00-12.00 en 13.00-16.00 - Wo: 08.00-12.00 en 13.00-16.00 - Do: 08.00-12.00 en 13.00-16.00 - Vr: 08.00-12.00 Uitgangspunten voor de dienstverlening van 1Stroom is de inwoner centraal, servicegericht, duidelijk en verstand van zaken. Als belangrijkste uitdagingen voor de dienstverlening ziet 1Stroom de volgende punten: - Moeite het echte idee van 'de inwoner centraal' goed te begrijpen en tastbaar te maken. - De noodzakelijke verandering is grootschalig en complex. Het vraagt in feite een cultuurverandering. - Het centraal stellen van inwoners zit niet bij	Voor Westervoort geldt dezelfde informatie als voor Duiven, met uitzondering van het feit dat het gemeentehuis van Westervoort één keer per twee weken op maandagavond open is van 18.00-20.00.	Het gemeentehuis van Zevenaar heeft de volgende openingstijden: - Ma: 08.30-19.30 - Di: 08.30-17.00 - Wo: 08.30-19.30 - Do: 08.30-17.00 - Vr: 08.30-12.30 Zevenaar ziet nabijheid van de gemeente als meer dan fysieke aanwezigheid. Waar het gaat om gemeentelijke dienstverlening in wijken en dorpen, is Zevenaar goed in contact met de contactpersonen in wijk- en dorpsraden. Als het gaat om de nabijheid van de gemeente in het sociaal domein, zijn de medewerkers van gemeentelijke partners voelsprietten in de samenleving en een verbindende factor tussen gemeente en inwoners. Zevenaar gaat inzetten op een nauwere samenwerking met de verbonden en gesubsidieerde partners om inwoners beter te ondersteunen.	Het gemeentehuis van Rheden zit in de Steeg. Daarnaast is er in Dieren een servicepunt voor inwoners. De openingstijden zijn: Gemeentehuis: - Ma: 09.00-17.00 - Di: 09.00-19.00 - Wo: 09.00-17.00 - Do: 09.00-17.00 - Vr: 09.00-12.30 Servicepunt: - Di: 09.00-17.00 - Vr: 09.00-12.30 Verder zijn wijkcentra (in elke kern minstens één) een belangrijke ontmoetingsplaats voor inwoners en contact met de gemeente. Ouderen en digitaal minder vaardige inwoners kunnen er bijvoorbeeld terecht voor hulp bij digitale aanvragen naar de gemeente. Ook dienen de wijkcentra als uitvalbasis voor o.a. BOA's, wijkpolitie en afspraken met consultants. Voor de ontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening zet Rheden in op verregaande digitalisering.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
dienstverleningsvraag kan blijven voldoen.	een inwonerbijeenkomst. Inwoners kunnen terecht bij de locaties van het sociale team in hun gebied, maar sociaal consulenten komen ook thuis als langskomen niet mogelijk is. De nabijheid van de gemeente zit niet alleen in de fysieke nabijheid, maar ook in gemeentelijke functies. De sociale teams, gebiedsambtenaren, combinatiefunctionarissen en accountmanagers vervullen een rol in de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de gemeente. De accountmanagers economie zijn bijvoorbeeld het eerste aanspreekpunt voor ondernemers en combinatiefunctionarissen ondersteunen en stimuleren sport- en cultuuractiviteiten. Gebiedsambtenaren ondersteunen inwoners en organisaties bij hun ideeën voor de woonomgeving en zijn het eerste aanspreekpunt voor dorpsbelangenorganisaties.	iedereen van nature in de genen. - Een nieuwe fase vraagt om nieuwe competenties, talenten en rolmodellen.			

5. Samenwerkingsverbanden

Beschrijving van de belangrijkste samenwerkingsverbanden per gemeente en de uitdagingen in regionale samenwerking (zie voor een uitgebreider overzicht de volgende pagina).

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
Krachten: De geconstateerde tweeledige hoofdoriëntatie (overwegend richting GMR en toerisme in Achterhoek) kán houvast bieden, gezien de opgaven van Doesburg. Kwetsbaarheden: Regionaal zit Doesburg op de 'backseat', Doesburg is getalsmatig klein in vrijwel elk samenwerkingsverband en er is ook zeer beperkt capaciteit om regionaal bij te dragen. De versnippering van oriëntaties in meer operationele samenwerkingen werkt inefficiënt. Het ontbreekt aan strategische capaciteit en aandacht voor de regionale samenwerkingen van Doesburg en de raad is niet goed in positie. Dit brengt het risico met zich mee van een self fulfilling prophecy.	De samenwerking in de Regio Achterhoek is van groot belang en ook een kracht. Het is een stevige samenwerking op alle domeinen. Bronckhorst ziet een grote meerwaarde in deze samenwerking.	Voor de gemeente Duiven zijn de belangrijkste samenwerkingsverbanden: de Samenwerking de Liemers (SDL bestaande uit RSD en RID); Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen (GMR); Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal regio domein centraal Gelderland (MGRsdcg); Liemerse ambassade; Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (HVOL) Belangrijke uitdagingen op korte en lange termijn in regionale samenwerking zijn de invulling van de ruimte en mobiliteit. Denk aan de ontwikkeling van grootschalige woningbouwlocaties (met name rondom de spoorzones), de ontwikkeling van de A12/A15, ontsluiting, bedrijventerreinen. Deze onderwerpen raken de GMR, RPW/bedrijventerreinen en Economic Board. Een uitdaging is om ervoor te zorgen dat deze opgaven scherp op de agenda van de GMR gezet worden. Onderzoek door Dirk Louter/ Rijnconsult wijst uit dat de gemeente Duiven over het algemeen wordt gezien als een solide en loyale partner in regionale verbanden. Duiven kent vanzelfsprekend eigen belangen maar is vaak gericht op samenwerking	Voor de gemeente Westervoort zijn de belangrijkste samenwerkingsverbanden: de Samenwerking de Liemers (SDL bestaande uit RSD en RID); Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen (GMR); Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal regio domein centraal Gelderland (MGRsdcg); Liemerse ambassade; Liemers overleg ruimtelijke ordening. Belangrijke uitdagingen op korte en lange termijn in regionale samenwerking zijn: de ontwikkeling van grootschalige woningbouwlocaties (met name rondom de spoorzones); de gemeente Westervoort ziet toegevoegde waarde in de GMR, maar constateert dat je daar in Liemers verband meer bereikt en ziet het als een uitdaging om daarvoor ook de middelen te organiseren. Onderzoek door BMC wijst uit dat er waardering is voor Westervoort als regionale partner, maar dat een gebrek aan middelen en capaciteit de bijdrage onder druk zet. Er kan meer bereikt worden als opgetrokken wordt in groter verband (Westervoort, Duiven, en zeker Liemers).	De gemeente Zevenaar beoogt een actieve rol in regionale en bovenregionale samenwerkingsverbanden. Zevenaar werkt samen met andere gemeenten en organisaties om gezamenlijke doelen te bereiken, zoals bijvoorbeeld op het gebied van de woningbouwopgave en de opvang van asielzoekers. Daarnaast bundelt Zevenaar al langere tijd als Liemers de krachten om zo ook binnen een samenwerking zoals de GMR een stevige positie te kunnen innemen. Zevenaar levert ambtelijke ondersteuning op diverse opgaven van de GMR of neemt daarin een trekkersrol in.	De voor Rheden belangrijkste samenwerkingsverbanden zijn: VGGM; Groene Metropoolregio; Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein; ODRA; BVO Dran; De Connectie. Rheden heeft ook een groot aantal samenwerkingsrelaties met buurgemeenten die niet in een samenwerkingsverband geformaliseerd zijn. Rheden werkt samen met Arnhem en voert ook via overeenkomsten al decennia taken uit voor Rozendaal en Doesburg. Omdat grote maatschappelijke opgaven complex zijn en bovenlokale impact hebbe, zet Rheden stevig in op regionale samenwerking. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Groene Metropoolregio waar Rheden wordt gewaardeerd om haar strategische en innovatieve bijdragen. Rheden heeft ook een goed netwerk bij de provincie, de VNG en departementen in Den Haag. Belangrijke uitdaging op korte en lange termijn is mogelijke intensivering van de samenwerking en/of fusie met buurgemeenten (Doesburg, Brummen, Rozendaal en Renkum).

[illegible]

6. Financieel perspectief

Beschrijving van de meerjarige exploitatiebegroting, investeringsruime en verhouding schuldenlast, woonlasten, voorziene uitgaven en investeringen voor onderhoud openbare ruimte en verhouding daarvan tot de begroting.

Voor de gemeente Doesburg en de potentiële fusiepartner(s) is het financieel perspectief in kaart gebracht. In de toelichting bij de tabellen staat een korte beschrijving van de betekenis van de getallen.

6.1 Structureel begrotingssaldo en investeringsplanning

De omvang van zowel het structurele begrotingssaldo als de investeringsplanning is niet één op één te vergelijken tussen de verschillende gemeenten. Dit omdat dit ook afhankelijk is van bijvoorbeeld de omvang van de begroting. Wel geeft het inzicht in de financiële situatie van de gemeente en de ruimte voor investeringen. Om die reden is in onderstaande tabel ook de omvang van de begroting weergegeven.

Tabel 1 Omvang begroting in totale baten per gemeente en structureel begrotingssaldo in € x1.000 (gerangschikt op totaal structureel begrotingssaldo)

Gemeente	Totale baten (2025)	SB 2025	SB 2026	SB 2027	SB 2028	Totaal SB
Rheden	177.629	3.582	-1.395	355	136	2.678
Doesburg	47.815	28	-110	-80	0	-162
Bronckhorst	116.692	1.458	218	-1.444	-1.986	-1.754
Westervoort	52.560	960	-2.517	-2.296	-1.518	-5.371
Duiven	88.292	119	-3.507	-3.251	-1.608	-8.247
Zevenaar	180.576	578	-6.756	-5.376	-6.029	-17.583

Toelichting

Het structurele begrotingssaldo van de gemeente dient in evenwicht te zijn. Dit houdt in dat de structurele baten in ieder geval de structurele lasten dekken. Het structurele evenwicht dient in ieder geval in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand worden gebracht.

Bij de bovenstaande cijfers dient de onzekerheid rondom het ravinjaar 2026 in ogenschouw genomen te worden. De VNG heeft met betrekking tot het voorstaande geadviseerd om het ravinjaar expliciet te laten zien in de meerjarenraming. Dit kan ertoe leiden dat er geen structureel evenwicht bereikt wordt. De gemeente Rheden verwacht door verschillende ombuigingen wel een structureel sluitende begroting. Ook Doesburg heeft in haar begroting al aanpassingen verwerkt die tot een sluitende begroting leiden.

Tabel 2 Investeringsplanning voor de periode 2025 – 2028 (gerangschikt op totale investeringsplanning)

Gemeente	2025	2026	2027	2028	Totaal
Rheden	€ 18.908.000	€ 29.777.000	€ 12.130.000	€ 656.000	€ 61.471.000
Zevenaar	€ 21.513.000	€ 16.563.000	€ 12.890.000	€ 1.225.000	€ 52.191.000
Bronckhorst	€ 5.148.000	€ 3.794.000	€ 26.561.000	€ 3.058.000	€ 38.561.000
Westervoort	€ 6.893.000	€ 8.668.000	€ 2.028.000	€ 1.833.000	€ 19.422.000
Doesburg	€ 4.001.167	€ 2.809.167	€ 2.479.167	€ 2.240.000	€ 11.529.500
Duiven	€ 2.088.787	€ 1.809.787	€ 1.315.037	€ 1.124.750	€ 6.338.361

Toelichting investering in openbare ruimte

In de uitvraag is ook de vraag gesteld welke (grote) uitgaven en investeringen voor het onderhoud van de openbare ruimte zijn voorzien in de desbetreffende gemeente. Deze vraag is verschillend beantwoord door de gemeenten, waardoor het niet mogelijk is om een eenduidige vergelijking te kunnen maken op basis van de omvang en impact van deze specifieke investeringen.

6.2 Weerstandsvermogen

Tabel 3 Weerstandsvermogen per gemeente (gerangschikt op weerstandsratio)

Gemeente	Ratio	Benodigd	Beschikbaar	Bijzonderheden
Zevenaar	2,47	€ 7.867.000	€ 19.425.000	Onbenutte belastingcapaciteit geen onderdeel van weerstandsvermogen
Duiven	1,81	€ 7.320.132	€ 13.227.839	Post onvoorzien geen onderdeel van weerstandsvermogen
Westervoort	1,63	€ 3.041.000	€ 4.955.000	Geen onbenutte belastingcapaciteit beschikbaar
Bronckhorst	1,60	€ 8.700.000	€ 13.930.000	Geen bijzonderheden in berekening
Doesburg	1,33	€ 1.715.000	€ 2.286.457	Geen onbenutte belastingcapaciteit beschikbaar
Rheden	0,87	€ 9.600.000	€ 8.309.287	Onbenutte belastingcapaciteit geen onderdeel van weerstandsvermogen

Toelichting

De weerstandsratio laat de verhouding tussen het beschikbare en benodigde weerstandsvermogen zien. Een weerstandsratio tussen de 1.0 – 1.4 is voldoende. Tussen 1.4 – 2.0 is ruim voldoende. Een ratio van meer dan 2.0 wordt als uitstekend gezien.

De berekening van het weerstandsvermogen van de gemeenten komt verschillend tot stand. Sommige gemeenten kiezen ervoor om hier de onbenutte belastingcapaciteit en post onvoorzien niet in mee te nemen. De onbenutte belastingcapaciteit betreft de ruimte die een gemeente nog heeft om bijvoorbeeld de OZB te verhogen. In tabel 8 is inzichtelijk hoe wat de huidige en verwachte belastingcapaciteit van de gemeenten is.

6.3 Woonlasten meerpersoonshuishouden

Tabel 4 Opbouw woonlasten van meerpersoonshuishouden (gerangschikt op woonlasten meerpersoonshuishouden)

Gemeente	OZB tarief	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Woonlasten
Zevenaar	0,133%	€ 228,00	€ 245,00	€ 926,00
Rheden	0,120%	n.n.b.	n.n.b.	€ 953,00
Duiven	0,085%	€ 313,09	€ 272,28	€ 979,67
Bronckhorst	0,097%	€ 255,00	€ 270,00	€ 1.027,00
Westervoort	0,152%	€ 282,19	€ 262,23	€ 1.030,31
Doesburg	0,134%	€ 312,00	€ 323,00	€ 1.139,00

Toelichting

De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning bestaan uit de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en uit de OZB bij gemiddelde woningwaarde.

6.4 Financiële kengetallen

Hieronder volgt een overzicht van de vastgestelde financiële kengetallen. Alle gemeenten in Nederland zijn verplicht deze kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. De getallen geven gezamenlijk inzicht in de financiële situatie van een gemeente. De provincie Gelderland maakt, als toezichthouder op de gemeentefinanciën, bij de financiële kengetallen onderscheid tussen categorie A (minst risicovol), categorie B (gemiddeld risicovol) en categorie C (meest risicovol).¹ De normen van de classificatie zijn hierbij ook steeds opgenomen.

Tabel 5 Netto schuldquote, tussen () gecorrigeerde netto schuldquote (rangschikking op begrote netto schuldquote in 2025)

Gemeente	2025		2026		2027		2028	
Bronckhorst	19,28%	(8,60%)	23,38%	(12,45%)	46,37%	(35,33%)	42,51%	(31,6%)
Duiven	29,6%	(28,6%)	24,0%	(23,3%)	27,2%	(26,5%)	30,0%	(9,3%)
Doesburg	33,1%	(25,1%)	49,2%	(40,8%)	58,0%	(49,9%)	65,3%	(57,5%)
Westervoort	58,0%	(53%)	80,00%	(75,0%)	84,0%	(78,0%)	83,0%	(78%)
Zevenaar	77,5%	(68,2%)	106,6%	(96,3%)	88,2%	(80,3%)	104,8%	(95,7%)
Rheden	87,0%	(83%)	113,0%	(109,0%)	114,0%	(110,0%)	108,0%	(104,0%)

Toelichting

De **netto schuldquote** laat zien hoe de schuldenlast van de gemeente zich verhoudt tot de eigen middelen van de gemeente. De gecorrigeerde netto schuldquote is de netto schuldquote verminderd met de uitgeleende gelden. De Provincie Gelderland hanteert de volgende categorieën: A: <90% B: 90 – 130% en C: >130%

Tabel 6 Solvabiliteit (rangschikking op basis van de begrote solvabiliteit in 2025)

Gemeente	2025	2026	2027	2028
Bronckhorst	58,30%	55,39%	45,70%	45,78%
Doesburg	48,80%	38,70%	30,50%	23,20%
Duiven	23,40%	26,20%	20,40%	29,40%
Zevenaar	22,60%	18,20%	15,70%	13,30%
Westervoort	13,00%	7,00%	3,00%	1,00%
Rheden	12,00%	11,00%	11,00%	12,00%

Toelichting

Solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin een gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De Provincie Gelderland hanteert de volgende categorieën: A: >50%, B: 20 – 50% en C: <20%

Tabel 7 Grondexploitatie (rangschikking op basis van begrote grondexploitatie in 2025)

Gemeente	2025	2026	2027	2028
Bronckhorst	-0,18%	0,02%	0,02%	0,05%
Doesburg	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Rheden	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Westervoort	0,37%	0,28%	0,00%	0,00%
Duiven	10,90%	1,50%	2,20%	14,00%
Zevenaar	11,20%	19,10%	13,90%	16,10%

Toelichting

Grondexploitatie laat de verhouding tussen de waarde van de grond ten opzichte van de totale baten zien. De Provincie Gelderland hanteert de volgende categorieën: A: <20%, B: 20 – 35% en C: >35%

¹Webpagina Gelderse Financiën. (2025). Kengetallen begroting. Geraadpleegd april 2025

Tabel 8 Belastingcapaciteit (rangschikking op basis van verwachte belastingcapaciteit in 2025)

Gemeente	2025	2026	2027	2028
Duiven	89,10%	101,20%	103,80%	105,90%
Zevenaar	89,40%	89,40%	89,40%	89,40%
Rheden	92,00%	92,00%	92,00%	92,00%
Westervoort	106,00%	106,00%	106,00%	105,00%
Doesburg	107,00%	107,00%	107,00%	107,00%
Bronckhorst	109,00%	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

Toelichting

Belastingcapaciteit laat zien hoe de belastingdruk van een gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De Provincie Gelderland hanteert de volgende categorieën: A: 95%, B: 95-105% en C: >105%

Tabel 9 Structurele exploitatieruimte (rangschikking op basis van begrote structurele exploitatie in 2025)

Gemeente	2025	2026	2027	2028
Duiven	4,10%	-0,90%	-3,70%	-3,10%
Rheden	0,80%	-0,70%	0,80%	1,10%
Zevenaar	0,30%	-4,40%	-2,70%	-3,60%
Bronckhorst	0,15%	-0,93%	-1,73%	-2,01%
Westervoort	-0,48%	-5,77%	-3,85%	-2,51%
Doesburg	-5,30%	-9,20%	-8,20%	-7,60%

Toelichting

De **structurele exploitatieruimte** geeft weer in hoeverre een gemeente in staat is vanuit de structurele baten om de eigen lasten te dragen. Een positief getal laat zien dat de structurele baten de structurele lasten kunnen dekken. De Provincie Gelderland hanteert de volgende categorieën: A: >0%, B: 0% en C: <0%

7. Organisatie

Beschrijving van de gemeentelijke organisatie in omvang, opbouw en organisatievisie/besturingsfilosofie.

Doesburg	Bronckhorst	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Rheden
De ambtelijke organisatie bestaat uit 99fte. In 2024 werd 24% van de loonsom aan externe inhuur uitgegeven. De gemeentesecretaris is tevens algemeen directeur van de organisatie. De ambtelijke organisatie bestaat verder uit vijf afdelingen en daaronder weer teams. Taken die extern worden uitgevoerd zijn: jeugdteam, handhaving, inkoop, afvalinzameling, milieutaken en ICT. De grootste uitdaging bij het invullen van vacatures zit op de volgende functies: • Technisch beheerder • Kwaliteitsmedewerker sociaal domein • Financieel Adviseur • Jurist Kracht*: 'Hart voor Doesburg' kenmerkt vrijwel iedereen van de gemeente Doesburg die wij in het bestuurskrachtonderzoek hebben gesproken. Kwetsbaarheid*: Ondanks de intrinsieke betrokkenheid van veel ambtenaren die voor Doesburg werken, is de staat van de ambtelijke organisatie al lange	De ambtelijke organisatie bestaat uit 310,16fte en beschikt over 329 medewerkers. In 2024 werd 16% van de loonsom aan externe inhuur uitgegeven. De gemeentesecretaris is tevens algemeen directeur van de organisatie. Naast de gemeentesecretaris is er nog een directeur. De ambtelijke organisatie bestaat verder uit negen ontwikkelteams met ieder een eigen manager. In 2024 is een plan voor organisatieontwikkeling vastgesteld genaamd <i>Vasthouden en Versterken</i>. De organisatie is plat georganiseerd, waarin zelforganisatie het leidende principe is. Taken op het gebied van ICT (ICT samen) en sociaal domein (RSSDA) worden uitgevoerd door derden.	Duiven deelt haar ambtelijke organisatie met de gemeente Westervoort. De ambtelijke organisatie is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 1STROOM. De ambtelijke organisatie bestaat uit 279,59fte en beschikt over 322 medewerkers. 19,2% van de loonsom wordt uitgegeven aan externe inhuur. Het algemeen en dagelijks bestuur van de GR vormen het bestuur en bestaan uit beide colleges. De organisatie heeft een driekoppige gelijkwaardige directie. De directie bestaat uit een algemeen directeur en de gemeentesecretarissen. Op dit moment loopt er een organisatie ontwikkeltraject bij 1STROOM. Dit zal waarschijnlijk leiden tot een wijziging in het organogram. Een aantal afdelingen zullen worden samengevoegd in domeinen. Deze domeinen bestaat uit verschillende teams. Er ontstaat een managementlaag op zowel domein- als teamniveau. De kernwaarden van 1STROOM zijn: vertrouwen, aandacht en verantwoordelijkheid. Vanuit het ontwikkeltraject volgt ook een nieuwe besturingsfilosofie. Deze zal zich richten op aandacht, eigenaarschap en strategisch vermogen.	<i>De ambtelijke organisatie van Duiven en Westervoort is ondergebracht in één gemeenschappelijke regeling 1STROOM. Voor Westervoort geldt dezelfde informatie als voor Duiven.</i>	De ambtelijke organisatie bestaat uit 381,88fte en beschikt over 386 medewerkers. In 2023 werd 37% van de loonsom aan externe inhuur uitgegeven, in 2024 34%. De gemeentesecretaris is tevens algemeen directeur van de ambtelijke organisatie. De organisatie bestaat uit drie domeinen (sociaal, fysiek en dienstverlening & bedrijfsvoering) en een compacte staf. Elk domein heeft een eigen manager. Ieder domein bestaat uit vier teams met één teammanager. Taken die worden uitgevoerd door derden zijn: Werk en Inkomen (RSD), IT (RID), Milieutaken (ODRA) en inkoop sociaal domein en leerplichtambtenaren (MGR).	De ambtelijke organisatie bestaat uit 400 fte. 19,69% van de loonsom wordt aan externe inhuur uitgegeven. De gemeentesecretaris is tevens algemeen directeur van de organisatie. Naast de gemeentesecretaris is er ook een directeur bedrijfsvoering. De organisatie bestaat uit drie afdelingen (samenleving, leefomgeving en bedrijfsvoering). Elke afdeling heeft een eigen manager. De grootte per afdeling verschilt. In 2024 is de Nota Toekomstbestendige organisatie Rheden vastgesteld. Rheden wil haar organisatie ontwikkelen naar een flexibele, projectmatige en wendbare organisatie. Persoonlijk leiderschap, zelfstandigheid en eigenaarschap staan centraal. Een deel van de bedrijfsvoeringstaken is uitbesteed aan GR De Connectie (Arnhem, Renkum en Rheden). In 2021 heeft de gemeente de <i>Rheden academie</i> geïntroduceerd. Medewerkers kunnen online trainingen en opleidingen volgen. Daarnaast wordt het platform ingezet voor kennisdeling.

tijd zorgelijk en kritiek richting de toekomst. * Deze krachten en kwetsbaarheden komen uit het bestuurskrachtonderzoek Doesburg en zijn bedoeld als context van waaruit de informatie van de gemeenten gelezen kan worden: wat kan bijvoorbeeld bijdragen aan de kracht van Doesburg of een kwetsbaarheid compenseren? De krachten en kwetsbaarheden zijn niet op precies dezelfde wijze uitgevraagd aan de andere gemeenten.		Taken die worden uitgevoerd door derden zijn: Archivering (SALD), Werk en Inkomen (RSD), IT en deels inkoop (RID), Milieutaken (ODRA), afvalinzameling (Circulus) en inkoop sociaal domein en leerplichtambtenaren (MGR).			
	De grootste uitdaging bij het invullen van vacatures ligt op de volgende gebieden: • Volkshuisvesting; • Leefomgeving; • Stedelijke vernieuwing; • Ruimtelijke ordening; • Wonen en werken. Het ziekteverzuim lag in 2024 op 6,2%. Dit is een daling ten opzichte van 2023 (7,00%).	De grootste uitdaging bij het invullen van vacatures ligt op de volgende gebieden: • Technische/uitvoerende functies; • Handhavingsjuristen • (Senior) financieel adviseurs • Ervaren beleidsmedewerkers sociaal domein Het ziekteverzuim lag in 2024 op 6,58%. Dit is een daling ten opzichte van 2023 (8,11%).	<i>De ambtelijke organisatie van Duiven en Westervoort is ondergebracht in één gemeenschappelijke regeling 1STROOM. Voor Westervoort geldt dezelfde informatie als voor Duiven.</i>	De grootste uitdaging bij het invullen van vacatures ligt op de volgende gebieden: • Hoger opgeleide vakkennis op het gebied van gemeentelijke beleid; • Toezichthouders bouw; • Adviseurs fysiek domein; • Vakspecialisten ICT/digitalisering en informatiemanagement. Het ziekteverzuim lag in 2024 op 8,07%. Dit is een stijging ten opzichte van 2023 (6,04%).	De grootste uitdaging bij het invullen van vacatures ligt op projectleiders leefomgeving. Rheden vult dit nu deels in door de GMR-pool. Het ziekteverzuim lag in 2024 op 7,56%. Dit is een daling ten opzichte van 2023 (8,07%)